

Sistem Düşüncesi ile Öğrenci Yetiştirmek¹

Sevtap Karadayı

Yola çıktım. İyi ki de çıkmışım. Sistem Düşüncesi ile yolum kesiştikten sonra okuduklarım iyiden iyiye beni etkilemişti. Bu çalışma ile birlikte hem sistem bilgisi hem deneyim paylaşımı sonucu üretim yapabileceğim bir etkileşim ortamı hayal etmiştim.

Eğitim kısa soluklu oldu, öncelikle her şey çok basitmiş gibi görünürken aslında buz dağının sadece görünen kısmı olduğunun farkındaydım. İlk başlardaki algım belli bir sınırlandırma ve formüllerin uygulanması gibi olmuştur yani adeta bir şablon vardı ve dersleri bu şablona uygulayacaktım. Fakat daha sonra bu algım değişti çünkü ortada bir şablon var gibi gözükse de aslında iş yaratıcılığa kalıyor. Alışkanlıkları düşünerek dersleri yapılandırmaya çalıştığımda sistem düşüncesinin, içini doldurmakta özgür olduğum bir çerçeve olduğu fikrini edindim.

Sistem düşüncesindeki alışkanlıklar ve araçlar derslere uygulandığında diyagramlar, grafikler yardımıyla kalıcılığı ve anlaşılabilirliği olanaklı hale getireceğini düşündüm. Kendimi çok yeterli hissetmediğim ancak uygulama yapmak da istediğim için sınıf seviyeme uygun olan bir örnek modeli bire bir uyguladım. Uygularken de araçları biraz daha yakından tanıma ve öğrencilerin ilk tepkisini alıp düşüncelerini öğrenme olanağım oldu. Benimle beraber zümrede uygulayan arkadaşlarım da bu yönetime çok destek verdiler ve derslerin uygulanışlarına çeşitlilik kattığını belirttiler.

Bu arada şimdilik sadece Türkçe derslerinde, kitap incelemelerinde ve çocuk hakları kapsamında bu yöntemi kullandık.

Çalıştığım grup 2.sınıf öğrencileri. Bu yaş grubunda somut düşünme ve modelleyerek çalışma uygulamaları yapmak olumlu sonuçlar veriyor. Bu nedenle Sistem Düşüncesi araçları soyut verileri somut hale getiriyor.

Çocuklarda bu araçların kullanımı çok eğlenceli de olmaya başladı. Bir gün öğrencim teneffüsten “stok-akış yapmak zorundayım” diyerek geldiğinde çok mutlu olmuştum. Arkadaşıyla çatışmayı çözmek için... Küçük görünen şeylere çözümler... Kendini düşünürken arkadaşının duygularını ve düşüncelerini de gördüğünü fark ettiren bir model. Bunu usulca yapıyoruz diyagramlarla.

Çocukların neden sorusunu daha fazla kullanmaya başlamaları ve birbirlerini anlamaya yatkınlıkları artmaya başladı. Tabi ki bu bir süreç ve bu sürecin devam etmesi gerekiyor. Düşünce kalitesini yükseltmek için, kendisini, başkasını ve

¹ Eğitimde Sistem Düşüncesi Haber Bültenin 14. sayısında (Ocak 2017) yayımlanmıştır.

kendisinden sonra gelenleri düşünmesi için uygulamamız gereken bir model olduğuna inanıyorum.

Sadece ders etkinlikleri sırasında değil günlük sohbetlerimizde de sınıfta sözlü olarak kullanmaya başladım. Aklıma gelen her türlü fırsatta çocuklara soruyorum artık. Bu olayı diyagram yapsak nasıl olur veya çıkarım merdiveni yapsak ne söyledik gibi... Onların da bunu daha sık düşünür hale gelmelerini istiyorum...

Alışkanlıkları öğrenirken ‘‘Büyük resmi görmek’’ beni en çok etkileyen madde olmuştu. Sanki büyük resme bakarsak, ağaca değil ormanı görürsek çözümlerimiz daha kolaylaşacak gibi...

Sistem düşüncesi düşüncelerimizi uygulamamıza olanak verirken düşüncelerimizi adeta elimizde tutmamızı sağlarken, ürettiğimi hissediyorum ve bu canlı faaliyetin bir parçası olmaktan mutluluk ve gurur duyuyorum.